

JOODSAMSTERDAM

Joodse sporen in Amsterdam en omgeving

Menu

PROF. DR. BETTY LEVIE

Dr. Betje (Betty) Levie (Assen, 5 maart 1905 – Tel Aviv, 29 april 1992), dochter van Gerson Levie (Assen, 12 april 1880 – Assen, 31 maart 1941) en Rika boekbinder (Borger, 25 december 1880 – Auschwitz, 22 oktober 1942), was plaatsvervangend hoofd bestralingsafdeling en onderzoeker in het AVL tijdens de Tweede wereldoorlog.

Betty

studeerde geneeskunde in Amsterdam en specialiseerde tot

therapeutisch radiologe in het Antoni van Leeuwenhoek vanaf 1931. In 1937 promoveerde zij bij prof. van Ebbenhorst Tengbergen op de dissertatie *“Over kwaadaardige Pharynxgezwellen mede in verband met de moderne stralenterapie”*.

Het Hoofd van de kliniek van het Antoni van Leeuwenhoek, dan nog Nederlands Kanker Instituut (NKI) – Antoni van Leeuwenhoekhuis geheten, Dr. Willem Wassink, kon met vreugde in zijn jaarverslag van 1945 noteren: *‘Tot onze groote geruststelling bleek na de bevrijding, dat onze vroegere medewerker(s),...Mejuffrouw Dr. B. Levie, die door de ergerlijke maatregelen van de bezetters van ons land zeer waren vervolgd, deze groote beproeving hadden weten te boven te komen en zich weer konden melden ...’*

Promotie en ontslag

Dr. Betty Levie specialiseerde zich vanaf 1931 tot therapeutisch radiologe in het AVL. Zij promoveerde in 1937 en werkte daarna als assistent radioloog op de bestralingsafdeling. Als het hoofd van die afdeling dr. Daniël den Hoed een paar maanden na de Duitse bezetting in juli 1940 vertrekt naar het Rotterdamse Radio-Therapeutisch Instituut, wordt Levie aangesteld als plaatsvervangend hoofd.

Lang kunnen zij en het AVL deze nieuwe functie echter niet in stand houden. Eind 1940 verbiedt de bezetter het Joden nog langer om te werken. Dus ook het AVL moet Levie verplicht ontslaan. Door inspanningen van onder meer Willem Wassink kon Levie snel terugkeren in het AVL mits zij geen patiënten meer behandelt. Door deze uitzondering stort Levie zich op onderzoek maar ook dit

is helaas van korte duur. Verdere anti-Joodse maatregelen maken dat er ook geen uitzonderingsposities meer mogelijk zijn. In november 1941 moest het AVL haar definitief ontslaan.

Onderduik, in het verzet en arts

Wederom door tussenkomst van Wassink kon Levie aan de slag in het Nederlands Israëlitisch Ziekenhuis (NIZ) en het Centraal Israëlitisch Ziekenhuis (CIZ) in Amsterdam, om daar de Joodse patiënten van het AVL te behandelen. Voor Joodse patiënten was het namelijk verboden om zich te laten behandelen in ziekenhuizen zoals het AVL. Wanneer in de loop van 1943 via razzia's de Joodse bevolking van Amsterdam wordt opgepakt en weggevoerd, duikt Levie met behulp van Daniël den Hoed onder in Eindhoven bij ingenieurs van het NatLab van Philips. Vanaf 1944 werkte zij als koerier voor het verzet en na de bevrijding van zuidelijk Nederland als arts voor het Rode Kruis.

Glanzende carrière

Na de bevrijding in mei 1945 meldt zij zich zoals het jaarverslag bevestigt nog bij het AVL, maar verkiest er al snel voor om bij Daniël den Hoed in het Rotterdams Radio-Therapeutisch Instituut te gaan werken.

In 1946 emigreerde zij naar Palestina en vestigde zich daar als radioloog in Tel Aviv. Vanuit Nederland zond ze apparatuur voor de radiologie naar de Zamenhofkliniek om daarmee haar werk te kunnen uitvoeren. Betty werd lid van de Kapat Holim Clala, een gezondheidsorganisatie, en was vaak op congressen te vinden.

In 1957 werd ze hoofd van de bestralingsafdeling in het Beilinson ziekenhuis in Tel Aviv. Op verzoek van de directie deed ze onderzoek in Scandinavië om een goede radiologie/chemotherapie afdeling in Tel Aviv op te zetten. Het rapport dat ze daarvoor schreef werd niet serieus genomen, waarop Betty ontslag nam.

In 1968 werd Betty benoemd tot Associate Professor in de Radiotherapie aan de universiteit van Tel Aviv. De benoeming tot hoogleraar Radiotherapie aan de universiteit van Tel Aviv in 1968 is een passende bekroning voor een glanzende carrière en een enerverend leven.

verder.

Betty was een echte feministe en heeft zelfs een goed huwelijksaanbod geweigerd, want ze wilde haar leven aan de medische wetenschap wijden. Dit bleek al in de jaren '30. Dat deed ze, samen met haar hartsvriendin, Dr. Roos Wijnbergen (gynaecologe).

Op 27 april 1940 werd Betty onderscheiden met de Wertheim Salomonson-medaille:

Op 27 april 1940 werd in de collegezaal van professor Carol in het Binnengasthuis in Amsterdam de Wertheim Salomonson medaille uitgereikt aan Dr. Betje Levie uit Amsterdam, en aan Dr. G. J. van der Plaats uit Maastricht.

De opdracht voor de prijsvraag waarvan Levie en van der Plaats beide de prijs wonnen, luidt: *"Resultaten in één zitting met de zoogenaamde contacttherapie bij kwaadaardige gezwellen*

“Nahbestralung” volgens de methode van Chaoul) te bereiken, zijn oogenshijnlijk in strijd met de grondslagen waarop de zoogenaamde gefractioneerde geprotraheerde Röntgentherapie steunt. Het bestuur vraagt een critische studie van de desbetreffende literatuur, vergezeld van een klinisch en (of) experimenteel onderzoek van dit onderwerp”.

Onderwerp van dit onderzoek was de bruikbaarheid van het nieuwe Philips Contact apparaat met Chaoulbuis (ca 50kV met reflectie-focus op zeer korte Focus Huid Afstand).

De moeder van Betty, Rika, was een bekend persoon in Assen daar ze veel medicijnen maakte en zelfs een brandwond pijnstillers zelf had uitgevonden.

Aanvulling 3

oktober 2017:

Betty Kazin – Rosenbaum (midden) tijdens de overdracht in Jeruzalem

Op 2 oktober

2017 droeg Betty

Kazin-

Rosenbaum in Jeruzalem het werk van de Wertheim-prijs van haar tante Betty Levie over aan het Centrum voor Onderzoek naar het Nederlandse Jodendom dat zich bevindt op de Hebreeuwse Universiteit in Jeruzalem. Dit in het bijzijn van de Levie familie en enige genodigden. Betty Kazin hield hierbij een toespraak die hier staat (in het Hebreeuws).

bron:

www.avl.nl, lemma Betty Levie (verwijderd in dec 2015, geraadpleegd in cache 5 dec 2015)

www.historad.nl (geraadpleegd 5 dec 2015)

Met dank aan Betty Kazin-Rosenbaum voor de informatie over haar tante uit familiebronnen en Israëliëse archieven, en de correctie van 31 augustus 2017 en de scan van het proefschrift van 4 september 2017

foto:

www.avl.nl, lemma Betty Levie (verwijderd in dec 2015, geraadpleegd in cache 5 dec 2015)

"Betty Levie". *"Het joodsche weekblad : uitgave van den Joodschen Raad voor Amsterdam"*. Amsterdam,

19-02-1943. Geraadpleegd op Delpher op 13-05-2016, [http://resolver.kb.nl/resolve?](http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010318357:mpeg21:a0028)

[urn=ddd:010318357:mpeg21:a0028](http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010318357:mpeg21:a0028)

foto Rieks Brandzalf met dank aan Betty Kazin – Rosenbaum.

Laatst bijgewerkt:

26 september 2019

© joodsamsterdam.nl
